

Helse Førde HF
Att. Bård Eikeset

Valrett til bustadstiftingane

Vi viser til brev av 18.12.15 der Helse Førde ber om ei nærare avklaring på tre spørsmål i høve saka om valrett til styra i bustadstiftingane. Fylkeskommunen har drøfta problemstillingane som gjeld stiftelseslova med stiftelsestilsynet, og vi vil med dette brevet forsøke å avklare spørsmåla.

Rett organ til å vedta eller initiere endringar i vedtektene

Første spørsmål er om fylkestinget er rett organ til å vedta eller initiere endringar i vedtektene til bustadstiftingane, då denne retten ifølgje vedtektene er lagt til fylkesutvalet.

Fylkestinget er det øvste organet i fylkeskommunen, og all mynde i fylkeskommunen er forankra i fylkestinget. Det følgjer av kommunelova § 6 at fylkestinget gjer vedtak på vegner av fylkeskommunen så langt ikkje anna følgjer av lov eller delegasjonsvedtak. Nokre avgjerande vedtak kan berre gjerast av fylkestinget sjølv, men dei aller fleste avgjerder kan delegerast til andre organ. Fylkestinget har delegert valrett og mynde til å vedta at fylkeskommunen skal vere med som opprettar i stiftingar, til fylkesutvalet, jf. Delegerings- og innstillingsreglement for Sogn og Fjordane fylkeskommune punkt 4.1 og 4.5. Fylkestinget kan likevel når som helst ta attende delegert mynde, instruere underordna organ i konkrete saker, eller vedta at fylkestinget sjølv vil gjere avgjerd i ei bestemt sak som fell innanfor ramma av eit generelt delegeringsvedtak. Vedtektene til stiftingane kan ikkje innskrenke fylkestinget sitt mynde. Det er såleis ingen tvil om at fylkestinget kan gjere vedtak i ei sak om endring av vedtektene til bustadstiftingane.

Vedtak i samsvar med stiftelseslova

Neste spørsmål er om fylkestinget sitt vedtak i møte 13.10.15, sak 34/15, er i samsvar med reglane i stiftelseslova. Etter Helse Førde si vurdering set stiftelseslova § 47 første ledd skrankar for kven valretten kan gjevast til.

§ 47 slår fast at vedtektsendringar så langt som mogleg skal tilpassast det opphavlege formålet som låg til grunn for vedtektsføresegna. Krava til innhaldet gjeld likevel berre ved endring av «*stiftelsens formål eller en annen bestemmelse som det må antas at det ble lagt vesentlig vekt på ved opprettelsen av stiftelsen*». Då vedtektsføresegna om valrett ikkje gjeld formålet, og vi meiner ein må anta at det ved opprettinga ikkje vart lagt vesentleg vekt på føresegna, vurderte vi ikkje spørsmålet om valrett opp mot stiftl. § 47 første ledd i saksframstillinga. Overføring av valretten fell etter vårt syn under stiftl. § 46 andre ledd. § 47 første ledd kjem såleis ikkje til bruk i dette tilfellet.

Det følgjer av § 46 andre ledd at dersom «*bestemmelsen ikke gjelder formålet med stiftelsen, og det ellers må antas at det ved opprettelsen ikke er lagt vesentlig vekt på den, kan omdanning skje når bestemmelsen viser seg å være uheldig eller uhensiktsmessig*». Regelen omfattar først og fremst vedtektsføresegner av administrativ og organisatorisk karakter, til dømes føresegner om styret sine oppgåver og samansetnad. Forarbeida nemner «*fremgangsmåten ved styrevalg*» som eit eksempel på ei meir uviktig føresegn som vil felle under andre ledd. (Ot.prp.nr.15 (2000-

2001) s. 122) Næring- og fiskeridepartementet har også uttalt at omdanningsvilkåret i andre ledd typisk vil omfatte *«oppnevning og sammensetning av styret»*.

Ei vedtektsføresegn om valrett vil altså vanlegvis felle under § 46 andre ledd, med mindre det er grunn til å tru at føresegna var av særleg tyding for opprettar. Vi kan ikkje sjå at det ved opprettinga vart lagt vesentleg vekt på at fylkesutvalet skulle peike ut styremedlemene. Siktemålet med stiftinga er å sikre bustadar til dei tilsette hjå sjukehusa. Uansett kven som peikar ut styremedlem, pliktar dei valde styremedlemene å syte for at stiftinga sitt formål blir vareteke, jf. stiftl. § 30 tredje ledd. Det er såleis ikkje av vesentleg tyding at det er fylkeskommunen som peikar ut medlemene. Når fylkeskommunen ikkje lenger har ansvaret for drifta av sjukehusa, er det dessutan *«uhensiktsmessig»* at vi peikar ut styremedlem. Omdanning kan følgjeleg skje i samsvar med § 46 andre ledd.

Dersom vedtektsføresegna om valrett likevel må reknast som *«en (...) bestemmelse som det må antas at det ble lagt vesentlig vekt på ved opprettelsen av stiftelsen»*, er fylkeskommunen uansett av den oppfatning at fylkestinget sitt vedtak er i samsvar med § 47 første ledd. Regelen slår fast at *«omdanningen så langt som mulig [skal] tilpasses det opprinnelige formålet eller det siktemålet som det må antas at lå til grunn for bestemmelsen»*. I dette ligg det at opprettar sin vilje skal respekterast så langt som mogleg. Omdanningsvedtaket skal ikkje fjerne seg lenger frå det opphavlege formålet enn det som etter omdanningsgrunnen i det enkelte tilfelle er naudsynt.

Både bokstav c) og d) i § 46 første ledd er aktuelle omdanningsgrunnar i dette tilfellet. Overføring av drifta til sjukehuset frå fylkeskommunen til Helse Førde, gjer at opprettar sine føresetnadar for føresegna om valrett har svikta, samt at føresegna er *«åpenbart ufornuftig»*.

Bakgrunnen for § 47 første ledd er respekten for, og omsynet til, opprettar sin vilje. Kravet til innhald skal sikre formålet med stiftinga og opprettar sin vilje. Det eit overordna prinsipp at det skal leggjast stor vekt på opprettar sin vilje i omdannings saker. I denne saka er det opprettar sjølv som ønskjer å overføre valretten sin til andre. Dersom både opprettar og styret er samde om å overføre opprettar sin valrett til andre, meiner vi det er lite truleg at stiftelsestilsynet vil kome til at endringa er i strid med stiftelseslova. Det ville stilt seg annleis om styret til dømes prøvde å ta frå opprettar valretten mot opprettar sin vilje. Vår vurdering er etter dette at fylkestinget sitt vedtak er i samsvar med reglane i stiftelseslova.

Endring av formålet

Siste problemstilling gjeld endring av formålet til Bustadstiftinga ved Sentralsjukehuset Sogn og Fjordane. I brevet står det at saksdokumenta og debatten i fylkestinget syner at *«det vert teke til orde for ei endring av formål slik at stiftingane også skal kunne leige ut til andre enn sjukehusstilsette»*, og at Helse Førde ikkje kan sjå at ei slik endring er vurdert i lys av stiftl. § 46.

Det er styret i Bustadstiftinga ved Sentralsjukehuset Sogn og Fjordane som ønskjer – og har initiert - denne endringa. Ved brev av 25.06.14 og 29.08.14 gav styret uttrykk for at behovet for større leilegheiter er mindre, og at stiftinga har utfordringar med å få tilfredsstillande inntekt på dei største leilegheitene. Stiftinga ser difor på moglegheiter for å leige ut desse leilegheitene til andre enn tilsette på sentralsjukehuset, til dømes studentar og tilsette ved Høgskulen i Sogn og Fjordane. Det vart presisert at tilsette ved sentralsjukehuset framleis skal ha høg prioritet, men at omsynet til ei forsvarleg forvaltning av eigedomane tilseier endring i formålet. Brev fra styret ligg ved sak 34/15.

Av saksframstillinga går det fram at fylkesrådmannen ser det som positivt at stiftinga aktivt arbeider med å møte framtida og tek sikte på å utvikle bustadmassen dei skal leige ut i tråd med behovet til målgruppa. Det blir likevel presisert at fylkesrådmannen *«[u]tover dette (...) ikkje [tek] stilling til kor vidt stiftinga bør utvide sitt føremål til det stiftinga omtalar som eit samfunnsoppdrag»*.

Då det er styret i stiftinga som har teke til orde for å endre formålet går vi ut frå at styret vil vurdere endringa i lys av § 46 i ein eventuell søknad om omdanning. Fylkeskommunen har ikkje

«teke til orde for» ei endring av formålet, og har førebels ikkje gjeve fråsegn etter § 49 i høve ei slik endring. Sidan Helse Førde har reist spørsmålet i eit brev til fylkeskommunen, vil vi likevel påpeike at fleire av dei alternative omdanningsgrunnane i § 46 kan gjere seg gjeldande i denne saka. Utfordringane med å få leigd ut dei største leilegheitene til tilsette har ført til at opprettar sine føresetnadar for formålsføresegna til dels har svikta, jf. § 46 første ledd c). Vidare kan det argumenterast for at formålsføresegna er blitt «*åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig*» all den tid dei tilsette ikkje ønskjer å leige dei største leilegheitene, jf. § 46 første ledd d). Vi framhevar også at styret har understreka at dei tilsette hjå sjukehuset framleis skal ha prioritet. På denne måten vil endringa i tråd med § 47 første ledd bli tilpassa det opphavlege formålet så langt som mogleg.

Oppsummering

Fylkeskommunen vurderer at fylkestinget var rett organ til å handsame saka om valrett til styra i bustadstiftingane, og at fylkestinget sitt vedtak i møte 13.10.15, sak 34/15, er i samsvar med stiftelseslova. Vi vonar at spørsmåla med dette er avklara, og ber om attendemelding innan 18. mars på om Helse Førde aksepterer ei overføring av valretten i samsvar med fylkestinget sitt vedtak i sak 34/15. Ytterlegare spørsmål kan rettast til underteikna.

Med helsing

Trude Helen Flåten
juridisk rådgjevar

Brevet er elektronisk godkjent og er utan underskrift

Mottakar (ar)

Helse Førde HF Postboks 1000 6807 FØRDE

Kopi til:

Bustadstiftinga ved Sentralsjukehuset Sogn og Fjordane
Bustadstiftinga ved fylkessjukehuset på Nordfjordeid
Bustadstiftinga ved fylkessjukehuset i Lærdal
Førde kommune
Eid kommune
Lærdal kommune